

Tribina: Dubrovačke ljetne igre — kako dalje?

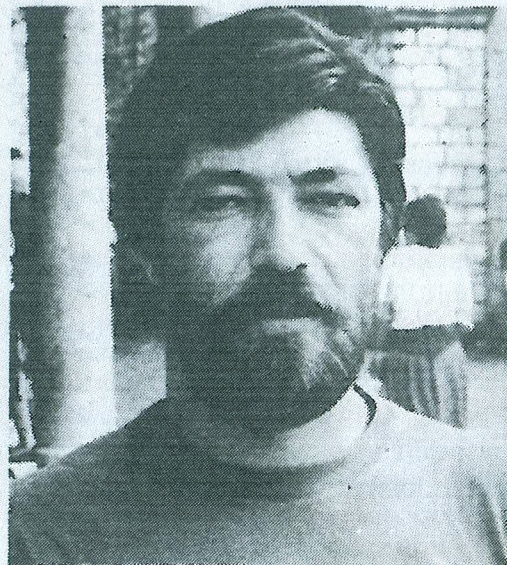
VIŠE IDEJA NEGO REALIZACIJA

KRUNOSLAV ŠARIĆ, dugogodišnji član Kazališta Marina Držića, glumac koji punih dvadeset godina sudjeluje u programu Igara, među ostalim, kaže: »Moramo se okupljati, ali radi kreativnih projekata. Kreativnosti mora biti makar dovoljno. Igre to, bez dvojbe, zaslužuju.«

Mislim da nema potrebe ponavljati što Dubrovačke ljetne igre znače u našoj kulturi. Zato ću se, kad već pitate — kako dalje — prije svega pozabaviti nekim pitanjima koja se na tu temu u posljednje vrijeme najčešće spominju. Jedno od takvih pitanja je — mogu li Kazalište Marina Držića i Gradski orkestar — Dubrovnik biti nosioci programa Ljetnih igara. Čini mi se da je prije svega riječ o dobrim namjerama, a ne o stvarnim mogućnostima. Bilo bi predivno kad bi se to ostvarilo. Realnost je, zapravo, sasvim drugačija. Naime, uza svo poštovanje prema kreativnim mogućnostima koje postoje u te dvije kuće, mislim da Dubrovnik kao sredina to objektivno nije u stanju izdržati. Jer, vrlo ćemo brzo doći do problema financiranja. Da bi netko bio okosnica jednog Festivala koji još uvijek sa svojim usponima i padovima ima reputaciju nečeg jako značajnog u ovom dijelu Evrope, mora imati najmanje dvije jake kuće. To znači da bi ansambl KMD morao imati najmanje 35 ljudi, a Gradski orkestar vjerojatno preko 60. E, sada, kako te ljude primamiti da uz dobre programe koje će pripremati i izvoditi mogu jednostavno i biološki egzistirati, da se mogu prehraniti. Mogu li oni živjeti samo od programa koje će izvoditi u toku festivalskog ljeta, što je s ostalim dijelom godine, ima li u Dubrovniku dovoljno publike za tako značajan rast obje kuće? Tu su stvari i ranije padale u vodu, ta su se pitanja i ranije postavljala, pa se ne čudim što se i sada obnavljaju.

Upravo s tim u vezi dolazimo do onog bitnog pitanja — ne samo za Igre, nego i mnogo šire. A to je — da redovito uvijek ima više ideja nego dobrih realizacija. To je, zapravo, presudno u našem poslu — ta zrelost, to donošenje ocjene da se sagleda gdje u svemu zapravo jesmo. Iluzorno je, na primjer, raditi program od milijarde, ako unaprijed znamo da imamo na raspolaganju 500 milijuna dinara. U najmanju je ruku neozbiljno u takvim situacijama trošiti snagu, pjeniti se, ljutiti se jedni na druge i kukati kako nikad nema dovoljno novaca. Mislim da se moramo naviknuti na to da živimo u jako teškim ekonomskim vremenima, i da je, zapravo, vrlo teško napraviti Festival kakav bismo možda htjeli.

Što se tiče bučno lansirane krilatice »Igre smo širom otvorili mladima«, mislim da niti jedna krajnost u ljudskom življenju ne daje najbolje rezultate. Kako smo mi ljudi koji lako idu iz krajnosti u krajnost, ne samo kad su u pitanju kulturna zbijanja nego i inače, tako ni u toj krilatici ne vidim previše sreće, da se samo tako misli, da to postane pravilo ponašanja, ili da to postane apriorna orijentacija Igara. Kao što je sigurno da »moja« generacija ili generacija ispred nas po umjetničkoj zrelosti još nije dala sve, isto je tako sigurno da nije dobro samo razviti zastavu mladosti i kazati — eto lijeka. Sama mladost nije lijek za Festival. Lijek za Festival je da to bude mjesto svekolikog druženja, »mladog, starijeg i starog«, pravog kreativnog istraživanja, pa

Snimio: M Kovač

bez obzira što bi u tome bilo i promašaja. Dakle, moramo težiti da se, u vremenima kakva već jesu, okupljamo radi stvarno vrijednih projekata.

Što, zapravo, hoću reći? Mi se umjetnici možemo ne slagati između sebe, ali jedna dobra predstava, jedna krasna izložba, odličan koncert i sve je odmah drugačije. Postajemo kao djeca. Onog trenutka kad toga nema, onda i počinju ovakvi razgovori. Uzmimo primjer »Areteja«. Predivno je što ta predstava toliko traje. S druge je strane tragično što u proteklom godinama nije bilo više sličnih projekata koji bi nas tako okupili. Mislim da je u tome cijela »mudrost« sadašnjih traženja na odgovore — Ljetne igre i kako dalje? Moramo se, dakle, okupljati radi projekata, ali stvarno kreativnih. Šteta je, sigurno, što takvih »stožer predstava ili koncerata« zbog niza okolnosti ne može biti više. Ali, isto je tako posve sigurno, da se (svi skupa) moramo potruditi da u ovakvoj situaciji kreativnosti bude makar dovoljno. Dubrovačke ljetne igre, bez dvojbe, to zaslužuju.